

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 275.

V Ljubljani, v četrtek 30. novembra 1893.

Letnik XXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Ministerska kriza.

Iz Rima, 29. novembra.

Kakor Vam je že naznanil brzojav, imajo sedaj tudi tukaj ministersko krizo, katero so med parlamentarnimi počitnicami pripravljali Giolittiju nekateri bivši ministri in ministerski kandidati na raznih volilnih shodih. Ministri so že slutili vihar, ki se je zbiral nad njihovimi glavami, kajti že dne 22. t. m. je oficijozni „Popolo romano“, čegar lastnik Chauvet, zaupni prijatelj Giolittijev, sedel v preiskovalnem zaporu zaradi goljufije, ponarejanja listin in podkupovanja, objavil uvodnik o „parlamentarnem položaju“.

To je bil zadnji poskus ministerskega predsednika, da si reši ministerski sedež.

Članek priznava, da se je med počitnicami predrugačil parlamentarni položaj in da je vlada mnogo zgubila na svojem ugledu. Sicer so v prvi vrsti zmote in napake prejšnjih let, za katere mora

Giolitti biti odgovoren, toda to ne odvrne ministerske krize.

A če zbornica Giolittiju izreče nezaupnico, — nadaljuje člankar, — težko mu bode najti naslednika. Opozicija je sestavljena iz raznih elementov, in da koalicijsko ministerstvo nima življenjske sile, to je pokazalo ministerstvo Rudini Nicotera. Desnica je preslaba, da bi mogla prevzeti vladno, torej preostane le demokratična stranka, katera pa ima mej seboj le dva za vladno sposobna moža, to sta zbornični predsednik Zanardelli in Crispi.

Toda za Crispija sedaj ni ugodno javno mnenje, Zanardelli pa bi skoro gotovo ne hotel vsprejeti naloge, da sestavi novo vladno. Treba torej iskati ministerskega predsednika med senatorji, čeravno je neobičajno.

V senatu bi bili trije sposobni možje: predsednik Farini, bivši minister Saracco, in general Ricotti. Farini pa je že prej večkrat odbil častno ponudbo, da bi prevzel vladno, in to utegne tudi sedaj storiti. Saracco bi si kot bivši tovariš Depretisov ne mogel pridobiti zaupanja pri večini zbornice, torej preostane le Ricotti, ki je kot vojni minister pokazal veliko spretnost v upravi. A tudi ta bi si ne mogel pridobiti stalne in trdne večine, — torej zbornica naj obdrži Giolittija na površju. Tako „Popolo romano“, a večina poslancev je drugega mnenja.

Skrajna levica je bila sklenila pred petkovo sejo, da stavi predlog, naj se vse ministerstvo toži zaradi bančnih škandalov. Preiskovalna komisija je namreč dognala, da so ravnatelji rimske banke že pred štirimi leti izneverili nad devet milijonov lir in da je Giolitti kot tedanji minister državnega zaklada to dobro vedel, toda „iz državnih ozirov“ vso stvar potlačil.

A ne dovolj temu, priporočil je še letos kralju, naj Tanlonga, bivšega ravnatelja propale rimske

banke, imenuje za senatorja, kar se je tudi zgodilo. To je razkačilo nekatere vplivnejše može v senatu, da so se uprli temu imenovanju in sklenili, stvar spraviti na dan.

Poročilo preiskovalne komisije je bilo v četrtek zapečaten predloženo zbornici. Mnogi poslanci so zahtevali, naj se takoj prečita, predno se tiska. Vlada se je temu uprla. Grozen ropot in krik v zbornici. Predsednik sklene sejo. V petek so bili zasedeni vsi prostori v zbornici. Prvi se oglasi znani Cavallotti ter se pritožuje, da se je prejšnji dan kar nenadoma zaključila seja. Vladni vstaši hočejo ga prekričati. Imbriani brezozirno napada ministre. Finančni minister odgovori mu razdražen: „Jaz imam več poštenja, kot Vi!“ Giolitti vstane ter reče, da hoče v kratkem sedeti med poslanci ter govoriti s polno prostostjo, kajti izročili so že kralju svojo ostavko.

Imbriani zakriči: „Ah, ostavko! Padli ste v mlakuzo!“ Giolitti ga zavrne: „Vi mi niti mojih čevljev ne morete umazati!“ Grozen krik v zbornici in na galeriji; predsednik zaključi sejo. Pred zbornico se je zbrala nešteta množica, ki je ministre pozdravila z raznimi psovkami. Orožniki so s silo razgnali ljudi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. novembra.

Dr. Steinbach. Bivši minister dr. Steinbach je imenovan prvim senatnim predsednikom pri najvišjem sodišču. Časopisi pišejo, da bode pri najvišjem sodišču dr. Steinbach zaradi tega pred grofom Kuenburgom, ker je bil tudi kot minister pred njim. Po pravilniku najvišjega sodišča bi imelo biti pet senatskih predsednikov pri najvišjem sodišču, ali odkar je dualizem, so le trije, ker dveh prejšnjih stalnih senatov — ogerskega in lombardsko-

LISTEK.

Fonograf.

(Češki spisal Václav Kosmák, prevel Tihomil.)

V našem stoletju se je posrečilo prirodoslovcem, zaslediti, odkriti ter volji svoji vsaj deloma podvreči — tako rekoč — ukrotiti preje nenadne sile, s katerimi je Stvarnik obdaril prirodo. Treba je mnogo bistrumnosti in vstrajnosti, trdne volje in potrpežljivosti, da se komu posreči, ukrotiti v svobodi vzrasle, svobodi privajene zveri ter si jih podjarmiti v službo; koliko razmišljanja, koliko vstrajnosti in potrpežljivega dela pa zahteva ukročenje in podjarmljenje gigantiških, orjaških prirodnih sil, katere so se od stvarjenja sveta pokorile edino le svojemu Stvarniku!

Res, človeku se ni nikdar posrečilo in se ne posreči nikdar, tako ukrotiti te sile, da bi mu služile proti zakonu, kateri jim je dal Bog, k večjemu more zaslediti zakon ter v mejah tega zakona porabiti prorodne moči v svojo korist, ali, da govorim v podobi, da jih ukroti in podjarmi.

Takih krotiteljev prirodnih sil je mnogo. Jeden kroti to, drugi ono. Seveda, niso vsi jednako spretni in zato ne jednako slavni.

Jeden najglavnejših v sedanjem času je Američan Edison, ki je ukrotil električno moč. Kar ta moč še poleg elektrike izmisli, je čudovito!

V praški jubilejni razstavi se je izkazoval znamenit krotitelj divjih živalij. Vpregal je leve v voz ter jih jezdil kakor krotke pse. Naučil je slona, konjičke in pse zibati se kakor mali otroci, plesati in igrati. Ljudje so se temu čudili ter ploskali hvalo krotitelju in ukročenim živalim, da so jih bolele dlani.

Mnogo večjo pohvalo in glasnejše ploskanje zasluži gotovo g. Edison. Ta je naučil stroj pisati, govoriti, peti, na različna godala igrati, da, celo streljati!

Ne verujete? Sestavil je stroj, kateri je imenoval fonograf. Ako je ta stroj otvorjen in navit, vloví vsak zvok in glas: človeške glasove, glasove živalske, glasove godbenih instrumentov, strelnega orožja, z jedno besedo: vse mogoče glasove, ki so se glasili pred njim, ter zapisuje vse verno na stanjlovo tančico.

Kdor pozna ta stroj in hoče, da mu glasove ponavlja, vloži le s fonografom popisano tančico v stroj, spusti pero, in mili fonograf ponavlja vse čudovito natančno. Ako je, za primero, kdo pred njim zapel pesen, ponavlja jo fonograf tako, kakor jo je pel pevec, le nekoliko tišje, kakor bi kdo pel „pod odejo“. Posnema vsako besedo, vsak glas, celo barvo glasú tako, da uganeš, kdo je pel to pesen, če ti je pevec znan. Zato je Edison imenoval ta stroj „fonograf“, to je „glasopisec“. V razstavi sem slišal

iz fonografa šaljivo deklamacijo ter po glasu takoj poznal, da jo je deklamoval priljubljeni komik narodnega gledišča, Mošna. Slišal se je tudi smeh in ploskanje poslušalcev.

Dalje se je iz fonografa glasila koračnica cele vojaške godbe z bobnom, a naposled strelne vaje vojakov. Sladko sem se zasmel, ko so iz stroja odmevali tenki, vriskavi glasovi velicij lajtnantkov, jedni bližje, drugi iz dalje.

Človek se čudi temu stroju, kakor tepček, ter noče verjeti niti lastnim ušesom. Ko bi rajne stare mamice vstale iz grobov in slišale to, križale bi se jedna kot druga ter ne mislile družega, kakor da je to delo — hudobca. Čemu neki ljudje še porabijo tako strašno iznajdbo, kdo more to vedeti?

Želel bi človeštvu, da bi jo porabil vsakdo razumno in dobro, kakor g. prof. Lagoda.

Profesor Lagoda je učil fiziko ter bil človek nad vse pohleven. Skoraj nikdar ni prišla iz njegovih ust neprijazna, tem manj osorna beseda. Bil je potrpežljivost sama in brez dvoma si je izbral za geslo besede sv. Frančiška Ser.: „Na jedno kapljo medu vjameš več muh, kakor na cel čeber octa.“ Te pohlevnosti in potrpežljivosti pa je tudi zelo potreboval, da je mogel ohraniti mir s svojo mlado ženko, katera bi bila ne le rada gospa profesorjeva, temveč tudi njegova gospodarica.

(Dalje sledi.)

beneškega — ni več. V senatih, ki so se sestavili za potrebo, predsedovali so večkrat najstarejši dvorni svétniki, če ni bilo dosti senatnih predsednikov. Ker pa omenjeni dve senatni predsedništvi nista bili odpravljeni, ampak le izpraznjeni, so sedaj lahko Steinbacha imenovali senatnim predsednikom, dasi so že bili trije, in zato ni treba posebnega zakona. Samo v pravosodnem budgetu bode treba dopolnilnega kredita za novega predsednika. Vsekako je to nekako odlikovanje, da se je bivši finančni minister imenoval na to mesto, ki je dosedaj bilo izpraznjeno, ker to dokazuje, da vladar vsekako hoče izvrstnega moža obdržati v državni službi.

Katoliški shod v Subotici. V nedeljo je bil v Subotici velik shod, na katerem se je zbralo do 1500 ogerskih katolikov. Predsedoval je grof Nik. Moric Esterhaszy, kateri je pozval katolike, da začno skupno postopanje proti vladni cerkveni politiki. Govornik je zagotavljal, da bode gospodska zbornica že storila svojo dolžnost. Matija Mamušić je zagotavljal, da se hočejo ogerski katoliki strogo držati določb katoliške cerkve. Poslale so se brzojavne častitke papežu, nadškofu Častki in kardinalu Schlauchu. Več govornikov je govorilo proti cerkveni politiki sedanje vlade. Opat-dekan Gendić je predlagal, da se po vsej deželi sklicujejo katoliški shodi, na katerih se bode izjavljalo, da katoliki hočejo, da se zakonu ohrani zakramentalni značaj in odkloni civilni zakon. Po vsej deželi naj se nabirajo podpisi za tako peticijo, ki naj se pošlje potem grofu Ferdinandu Zichy-ju, ki jo bode predložil gospodski zbornici. Ta peticija se je na shodu prečitala v mažarščini, hrvaščini in nemščini, ker je bilo potrebno, ker so na shodu bile vse tri narodnosti.

Ogerska moka. V ogerskem državnem zbornem je trgovski minister obžaloval agitacijo proti ogerski moki na Češkem in Moravskem. Te agitacije pa dosedaj niso imeli nobenih slabih posledic za ogerski izvoz. Vzlic temu se moke vedno več izvažajo. Hrup je bil torej večji nego nevarnost. Uradni krogi in korporacije tudi niso pospeševali te agitacije. Avstrijski trgovski minister je dal popolnoma dovoljno pojasnilo. Dosedaj se potreba še nikakor ni pokazala, kaj resnega ukreniti proti tem agitacijam. Ko bi pa postalo nevarno ogerskemu izvozu, bode pa vlada že vedela, kaj je storiti. Te agitacije so dvojezične. Ogrji vselej imajo vedno isto sredstvo proti češkim industrijskim izdelkom na razpolago. Ko bi agitacija proti ogerski moki na Češkem in Moravskem prestopila gotovo meje, se bode pa minister poslužil vseh zakonitih sredstev, ki so mu na razpolago. Zbornica poslancev je s temi pojasnili ministrovimi bila povsem zadovoljna. Svet pa sedaj ve, kako malo resne so tudi te agitacije, kakor mnoge druge na Češkem in Moravskem. Proti ogerski moki agitujejo in kupujejo jo pa še zmiraj.

Badenska. Posamične nemške države bodo jako hudo čutile nasledke pomnožene nemške vojne. Badenska je še nedavno bila v srečnem položaju, da je mogla nekoliko ponizati davke, ali sedaj se pa napoveduje jej že novo povišanje davkov, ker bode morala mnogo več donášati za vkupne državne stroške. Tudi novi davki kakor davek od vina in tobaka bodo baš Badensko najhuje zadeli. Zaradi tega ni čuda, če se prebivalstva že polotuje nekaka nevolja na poslance, ki so glasovali za povečanje vojne.

Jezuiti v Nemčiji. Bajé je precej upanja, da se kmalu dovoli povrat jezuitov v Nemčijo. Nekateri listi že poročajo, da se že delajo priprave za povrat Jezusove družbe, ki otvori več šol. Te novice so pač najbrž malo prenačljene. Toliko je pa gotovo, da so razmere v tem oziru precej ugodnejše, nego so bile še nedavno. Pomisleki proti jezuitom pojemajo celó mej protestanti.

Bolgarija. Predvčeraj sta princa Battenberška v spremstvu bolgarskega kneza Ferdinanda obiskala vojašnico 1. pešpolka kneza Aleksandra. Knez je zaukazal, da se bode ta polk za zmiraj imenoval Aleksandrov polk. Princ Franc Jožef je vojašnico obiskal v uniformi polkovnika tega polka. Knez je imenoval princa Henrika generala à la suite. Princu Francu Jožefu Battenberskemu je podelil knez za desetletno službovanje častniški križ, grofu Erbachu Schönbergu ml. veliki križ Aleksandrovega reda, generalu Wernher-u veliki križ ravno tega reda z meči, kabinetnemu svétniku Menges-u pa veliki križ reda za civilne zasluge.

Argentintja. Poslednje vstaje v Argentini se je udeležilo tudi več naseljenih Švicarjev. Vsled

tega je pa vladna vojna po švicarskih naselbinah pobijala in požigala. Švicarji se sedaj v Argentini ne čutijo več varne in mislijo mnogi na povrnitev v domovino. Bivanje v Argentini tudi ni prijetno. Okoliščine prisilijo naseljence, da se pri vednih bojih odločijo na to ali ono stran, ali potem pa gorje jim, če zmagajo nasprotniki.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. novembra.

(Presvitla cesarica) odpotovala je danes z Dunaja v Miramare, od koder se po kratkem odpočitku vkreca na daljše potovanje.

(Odlikovanje.) Velezasluženi dekan starološki, preč. g. Matej Kožuh, je od sv. očeta imenovan za častnega papeževskega komornika. — Ta novica bo gotovo vzradovala vse prijatelje in znance preblagega gospoda, vzlasti še častito duhovščino loškega dekanata in njemu zvesto udane Staroločane. Bog ohrani prečastitega monsignora še mnoga, mnoga leta!

(Razdvojena slovenska delegacija.) S tem naslovom napisali smo v ponedeljek članek, v katerem smo izrazili svoje utemeljeno prepričanje, da so se slovenski poslanci, ki so izstopili iz Hohenwartovega kluba, prenačljili, ker niso pred svojim izstopom nasproti novi vladi povedali pogojev, pod katerimi jim je v smislu koristi slovenske domovine mogoče sodelovati v parlamentu kot del vladne večine. S tem, da bi bili to storili, bi ne bili v nobenem oziru škodili svojim volilcem, niti bi se bili izneverili svojemu programu. Pač pa bi bili imeli lepo priliko, jasno in odločno v parlamentu pojasniti svoje stališče in naštetih zahteve, katere mora vlada izpolniti, ako želi, da jo podpirajo zastopniki slovenskega naroda. S tem bi si ne bili zaprli pota iz Hohenwartovega kluba, kajti ako bi bila vlada izjavila, da izraženim zahtevam ne more vstreči z ozirom na koalicijski vladni program, tedaj bi bili vsi slovenski poslanci izstopili iz koalicijske večine. Ako bi bili poslanci tako postopali, tedaj bi bili z mirno vestjo stopili pred svoje volilce, rekóč, da so poskusili vse, kar jim je velevala v sedanjih razmerah njih poslaniška dolžnost, doseči vspehov v korist svojih volilcev od vlade, a ker se je tem zahtevam vlada pokazala neprijazna in nasprotna, da so se ločili od vladne večine, da neodvisno branijo tudi nasproti vladi pravice slovenskega naroda. To prepričanje smo izrekli in pri tem ostanemo, naj je to komu po godu ali ne. Na ta naš članek, ki je bil pisan popolno stvarno in v katerem nismo nobene razžaljive besede izrekli proti nikomur, odgovarja sinočni „Narod“. Po zopet ta članek „Narodov“ nam priča, da v Slovencih ni mogoča stvarna in dostojna polemika. Člankar „Narodov“ nam namreč očita zlobne opomnje, hudobne opomnje. — Kam pač pridemo, ako si bode slovensko časopisje v polemiki vedno očitalo zlobo, hudobijo itd.? In to pri še tako stvarni polemiki! Mi nismo dosedaj nobene žal besede zapisali proti poslancem, ki so izstopili, in ne proti „Narodu“, ki je s tem zadovoljen. Menimo, da s takim postopanjem zaslužimo vsaj samo stvarno nasprotovanje. Nam je le do koristi našega naroda, zato zagovarjamo ono postopanje državnih poslancev, katero se nam v ta namen zdi najprimernejše.

(Bohinjska železnica.) Zadnje tedne so premerili bohinjsko železnico od Lesec pa skoro do Bohinjske Bistrice. Med Lescami in Bledom bi bil po tej meri most precej višje, kot je sedanji vozni most. Pravijo, da bo šla potem mimo Bleda blizu Windischgrätzove vile. Na Bohinjski Beli bi šla pa pod vasjo čez polje in od todi vedno pri cesti skozi „štengo“. Ker je padel sneg, prenehali so meriti.

(Iz pisarne slovenskega narodnega gledališča.) Dne 2. decembra t. l. se predstavlja po Wildt-brandtovem igrokazu „Die Tochter des Herrn Fabricius“ prevedeni igrokaz „Svetinova hči.“

(Ugovor goriškega mestnega zastopa) proti odloku deželnega šolskega sveta, da mora mesto zapreti dve laški šoli, je rešen v korist in po srčnih željah Lahov. Višje mesto je izreklo, da je deželni šolski svet prekoračil mejo svojega delokroga ter krčil mestno avtonomijo. — Torej se boste šoli zopet otvorili!

(V Škofji Loki) se je včeraj poročil gospod Franc Košak, župan, posestnik in trgovec na Grosupljem z gospodično Minko Gusellovo. — Čestitamo.

(Duhovniške spremembe v lavantinski škofiji.) Č. g. Anton Lajnsič, kapelan v Kalobju, je imenovan ondotnim provizorjem. Č. g. Alojzij Arzenšek je postal zopet kapelan v Ponikvi. Razpisana je fara Kalobje do 8. januarja 1894.

(Iz učiteljstva.) Učiteljski kandidat gosp. Ivan Boštjan imenovan je pomožnim učiteljem na I. mestni ljudski šoli v Ljubljani, dosedanji začasni učitelj na tej šoli, g. Teodor Čampa, pa začasnim učiteljem na trirazredni ljudski šoli v Zagorju.

(Bolnišnica usmiljenih bratov v Novem Mestu.) Iz Novega Mesta, 29. novembra: Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji bode kmalu popolnoma popravljena, da se bode mogla izročiti svojemu namenu. Nameravalo se je blagosloviti jo v dan našega škofijskega varuha sv. Nikolaja; ali prišle so nekatere ovire, zaradi česar se bode ta cerkvena slavnost vršila 8. decembra, v praznik brezmadežnega spočetja naše nebeske Kraljice. Prav poseben uzrok, da so se gospodje odločili za ta dan, pa je želja, naj se slovesnosti udeleži tudi ljudstvo, kar bi se delavni dan gotovo ne zgodilo v toliki meri. In res je gotovo prav, da narod prej kot prej spozna dobrotnike, ki mu bodo prihiti na pomoč v najhujši bédi, — bolezni. Brž potem se pričakuje kolavdacija, ker je vendar močno vse že pripravljeno. Ko se ta dobi, se jamejo precej sprejemati bolniki. Žal, da bode število jako omejeno, — kakih 30. — dokler se bolnišnica ne razširi bajé leta 1895. Pogoji za sprejem v bolnišnico pa so sledeči: 1. Vsak bolnik naj prej vpraša, je-li mogoče sprejeti ga, ali ne? 2. Pošlje ali prinese naj spričevalo od kakega zdravnika, kako bolezen ima. Ta dva pogoja sta potrebna, da ne napravljajo bolniki sitnosti sebi in bratom, kajti prav neljubo bi bilo, ako bi kdo prišel od daleč zastoj, ker bi ne bilo prostora, ali pa bi imel neozdravljivo bolezen. Takih neozdravljivih ne bodo sprejemali. 3. Prinese naj še od župnijskega in županijskega urada podpisani nacijonale, v katerem naj bode naznanjeno bolnikovo ime, starost, vera, rojstni kraj in pa pristojnost bolnikova. — Bog daj blagoslov bolnišnici in pa mnogim dobrotnikom, vsaj se ne more lahko bolje obrniti dar, kakor v lajšanje trpečemu bolniku.

(Zlata poroka v Solkanu.) Pretekli ponedeljek bil je za celo solkansko občino vesel praznik radi veselega dogodka, katerega je obhajala spoštovana družina Dročeva. Gospod Anton Mozetič, mnogozasluženi prejšnji župan, in njegova soproga gospa Ana rojena Kovačič obhajala sta svojo zlato poroko. Dasi je bila želja zlatoporočencev, obhajati ta dogodek tiho v krogu svoje najozje družine, se vendar nista mogla braniti želji predragih jima otrok, svakov in drugih občanarjev, kateri so hoteli tudi javno pokazati svojo ljubezen in spoštovanje do zlatoporočencev. Veseli dogodek naznanjalo je streljanje topičev in nabivanje zvonov. V ponedeljek ob 8. uri šla sta zlatoporočenca, spremljana od navzočih otrok in sorodnikov v cerkev, kjer je bila slovesna sveta maša s primernim nagovorom, katere se je udeležilo polno ljudstva. Popoldne zbrala se je pri zlatoporočencih vesela družba, v kateri so bili najožji sorodniki, domača duhovščina in nekaj družinskih prijateljev. Sinovi in hčere izročili so dragim starišem kot znak prave otroške ljubezni krasen okvir z lepo čestitko v vezani besedi, okoli katere se vije lep venec, na čegar peresih je napisano 43 imen sinov, hčera, zetov (nevest), vnukov in vnukinj. — Ta dogodek je jasno pokazal, koliko spoštovanja vživa v Solkanu v goriški okolici znana družina Dročeva. Še na mnoga leta!

(Popotnik ali ka-li?) Z Golega, 25. novembra. Pretečeno soboto — na dan sv. Katarine — pride že kake pol ure po odzvonjenju „ave Mariji“ neznan človek dobro obraščen ter na videz mladeniških let do našega župnišča. Brez kakega nagovora vpraša domačo žensko, ki je ravno zajemala vodo, ako bi mu ne mogel kdo pokazati poti, katera drži proti Suši. (Suša se imenuje vas golske fare, ležeča v grapi proti Želimljem.) Pa že med tem, ko mu gre hlapec kazat stezo, se ozira neznanec radovedno okrog sebe, kar je kazalo, da se mu ne mudi preveč naprej. In res, za pet minut jo pribriše zopet pred župnišče, zahtevaje z ropotom na vežne duri, da hoče nocojšnjo noč prenočiti v farovžu. Ker se ni moglo ustreči tako poznemu in „uljudnemu“ gostu, jame robančiti pred vratmi, da s silo vlomi, ako se mu z lepa ne odpre, zatrjeva, da ima potni list. Ko se mu je odgovorilo — seveda pri zaprtih vratih — naj ga nese pokazat županu v vas, priporočil se je s preprijaznim

poslovom: „Prekleti psi!“ Čudno v istini pričinja letošnja zima. „Slovenec“ jo je že označeval s pohodi kosmatincev na različnih krajih, a nam se pa napovedujejo mrcine kar v človeški podobi. Kako se bo de neki to še izšlo?

(Št. Jakobsko-trnovska ženska podružnica) svetega Cirila in Metoda je izdala lepo poročilo o svojem plodonosnem delovanju v društvenem letu 1892—93.

(Iz Dobropolj) 29. nov.: Ker je sedanja tukajšna postaja precej oddaljena za nas, mislilo in delalo se je že nekaj časa nato, da bi dobili še postajališče pri Zdenski vasi. Te dni izreklo se je železniško vodstvo za dovoljenje v to, ali pod silno obtežavnimi pogoji. Brez kake polajšave se ne bo moglo to izvršiti. — Prav umestno nosi postaja ime: Gutenfeld — Dobropolje. Poštni urad pa rabi še vedno naslov: Videm bei Grosslassitsch. Prav naravno in umestno bi bilo, da bi povsod ravno isto ime se rabilo. Izognilo bi se s tem mnogim neprikljam, ker več pošiljatev gre naprej v Lašče, potem pa zopet nazaj v Dobropolje. — Ta teden pokopali smo tudi Matija Buščaja, po domače „Kozarjev Matija“, dobro znanega strokovnjaka v zobodermstvu, ki je navadno prav pridno svoj posel opravljal po vseh bližnjih semenjih in mnoge rešil nadležnih bolečin. Znan je bil kot mož z „rudečimi očmi“. N. v m. p.

(Radi razžaljenja vere) bili so pred tržaško sodnijo obsojeni trije italijanski mladeniči, ki so se pred več mesecev v neki slovenski vasi izven Trsta pohujšljivo norčevali iz neke svete podobe, ki je bila ob cesti v steklu razpostavljena. Vsi trije mladeniči so od uglednih tržaških rodovin, in sicer prvi obsojeni na šest tednov je sin znanega renegata Edgarda Raskoviča, druga dva sta obsojena vsak na mesec dnij. Njiju imeni sti Scipio Bazzanella in Avgust Alič. Spomniti je potrebno, da je že jeden sin Raskovičev pred leti obsojen bil na dve leti ječe zaradi petard in sedaj zopet drugi na šest tednov. Raskovič je brezverec in se vidi torej, kam pelje brezverstvo! In takšni stariši so še voditelji v mestnem zastopu, katerih besede so mero-dajne in odločilne!

(Koroške novice.) Poroča se nam: Na D j e k š a h nad Velikovcem so dne 13. nov. slovesno otvorili novo šolsko poslopje. — Finančni voditelj v Celovcu dr. E. Sauter je imenovan za dvorskega svetovalca in finančnega voditelja za Tirolsko. Finančnim voditeljem v Celovcu pa je imenovan E. vitez pl. Ferro v Gradcu. — V Celovcu bodo prezidali in povečali mestni „rotovž“. — V Hittenbergu se je dne 21. nov. vstrelil mizar H. L., ker so ga tovariši sum-ničili po krivem zlobnega dejanja. —p.

(Opeharil ga je!) Dne 23. nov. predpoldnem prišel je v poslopje Koroške hranilnice v Celovcu pohleven kmetič, da vloži v hranilnico 80 gld. Na stopnicah sreča gospoda, katerega vpraša, se-li še more danes denar vložiti v hranilnico. Tuji gospod odvrne, da so se uradne ure ravnokar zaključile, a če mu je drago, hoče on zanj vložiti denar. Lahko-vern kmet res dá neznanemu človeku hranilnično knjižico z 80 gld. in tujec mu še določi uro in gostilno, kjer naj ga čaka, da mu prinese knjižico. Res čakal je kmet ob določenem času v določeni gostilni tujega gospoda, — a zamán, kajti postrež-ljivi tujec jo je z lepim denarjem urno pobrisal, kmetu zapustivši le modri nauk, da tujim ljudem nikar preveč zaupati! —p.

(Telefon v Celovcu.) Več let se že piše in go-vori o tem, da se ima v Celovcu uvésti telefonska zveza. Nekateri hišni posestniki celovski so napravo preprečili s tem, da niso dali po svojih strehah na-peljati telefonske žice. Sedaj se je mestni odbor na poziv poštnega urada znova poprijel te stvari. Upajo da bodo mogli doseči sedaj, česar radi trmoglavosti nekaterih prej niso dognali. Morda je omika in olika celovških „spiesbürgerjev“ v zadnjem času res toliko napredovala, da se ne bodo več branili namerava-nemu „fortšritu“. Pozneje mislijo Celovec s telefonom zvezati z Gradcem in Dunajem.

(Z Reke): Dne 22. t. m. se je sém pripeljalo 89 oseb, katere so odpotovale v Brazilijo. Večinoma so matere in otroci. Poslani so nazaj na to reško gubernijo zaradi epidemije, katera je nastala na parobrodu, na katerem so se omenjene osebe napo-tile v Brazilijo. Vse osebe so iz Hrvatske. Parobrod se imenuje „Vizenzo Florio“. Razven omenjenih 89 oseb je bilo na tem parobrodu še 1400 ljudij. — Od 23.—25. smo imeli silno burjo. Bližnje gore so dobile belo odejo.

(Koroške novice) Zveza obrtnih zadrug celov-ških se resno bavi z vprašanjem, kako bi se dalo nižjim stanovom olajšati veliko davčno breme. Zato so razna posvetovanja v to poklicanih mož. Ista zveza se tudi trudi, da se po vsem Koroškem osnu-jejo okrajne zveze obrtnih zadrug. — Občinski za-stop v Volšberku je slovesno čestital pl. Plenerju povodom imenovanja finančnim ministrom; br! — Koncem minulega tedna je padlo po Koroškem precej snega. Zdaj pa je nastopil za ta čas nenavaden mraz.

(Glas iz občinstva.) Piše se nam: Pri nekaterih hišah našega mesta so strešne cevi vsled obrabe tako poškodovane in nedostadne, da ob dežju voda in skopneli sneg ob južnem in solnčnem času kar curkoma lije iz njih na trotoar in pešhodače ob-činstvo. Dotični gospodarji se s tem v lastnem in-teresu opominjajo, da odpomorejo tej neumestni malomarnosti.

(Zdravje v Ljubljani.) Od 19. do 25. novem-bra je bilo 20 novorojencev, 17 jih je pa v tem času umrlo. 1 je umrl za škarlatico, 2 za jetiko, 1 za vnetjem sopilnih organov, 1 za želodčnim kata-rom, 3 za starostno oslabelostjo, 9 za različnimi boleznimi. Mej umrtimi je 7 tujcev, 5 iz zavodov, 1 je iz prejšnjih tednov. Jeden tujec, bolan za osepnicami, je prinesen v bolnišnico, 3 so zboleli za škarlatico in 1 za davico.

(Zvest delavec.) Gotovo jako redek je slučaj, da delavec pet in s e d e m d e s e t l e t neprestano služi jedni in isti hiši. Tak zvest delavec je K. Krasnig, ki je stopil pred kratkem v pokoj po 75-letni zvesti službi pri tvrdki „vdova Burger-Moro“ v Celovcu. Ze večkrat so bili ponujali pridnemu de-lavcu penzijo, katero je vedno odklanjal, češ: da hoče se truditi, dokler mu dopuščajo moči. Pred 10 leti je svitli cesar odlikoval pridnega delavca s srebrnim zaslužnim križcem. Krasnig se je porodil l. 1805., stopil v službo l. 1818. —p.

(Snega) padlo je, kakor poizvedamo iz več krajev Notranjske in Gorenjske, zadnje dni po naših gorskih krajih obilo, in tako so po nekod pota in steze do cela zaprte. Ta množina snega dela zlasti mladini, ki je po pol do jedne ure oddaljena od šole, obilo preglavice, zbog česar je, zlasti na No-tranjskem, število šolo obiskujočih otrok sleherni dan majhno. Čuda to ni, saj se imajo še odrasčeni dosta boriti s to zimo, kako naj bi se ne otrok, ko je lačen, slabo oblečen in obut, poleg tega pa še daleč doma! A kaj še bo, to je še le pričetek zime!

(Dalmatinske novice) O preč. g. dr. A. Mah-niču piše „Katol. Dalm.“ doslovno: Dr. A. Mahnič je profesor centralnega semenišča v Gorici. Mož poln ognjenega katoliškega prepričanja. Vrejuje in izdaja že peto leto „Rimski Katolik“, v katerem je že marsikomu z modernim „naprednim“ duhom opojenemu Slovincu krinko raz obraz potegnil. On je probudil katoliško zavest med Slovenci in tudi prvi katoliški shod je po večjem plod njegovega delovanja. Čujemo, da je med drugimi tudi on pred-ložen za naslednika pokojnemu škofu Feretiču. — Ta dni je izšel cel hrvatski obrednik (rituale). Hvala sv. stolici in č. kanoniku Parčiću, ki si je že z iz-danjem glagolitskega misala pridobil neprecenljivih zaslug. Tisek in papir ne moreta biti boljša. Knjiga obsega skoro 500 strani. Na prvi strani čitamo potrdilo prevz. nadškofa Rajčevića. S tem je vstre-ženo želji duhovščine in naroda. — Oddelek voj-nega brodivja je te dni odrinil iz Zadra. Vse obrežje je bilo okrašeno z narodnimi zastavami; tudi črno-rumenih ni manjkalo, posebno na palači deželnega predsednika. — Glasilo laškega na-prednega razumnštva, „Dalmata“, vedno in vedno hujska in obrekuje mestno duhovščino, katoliško semenišče (srbsko pusti pri miru) in ne-katere profesorje. Za to pa se ne zmeni nobeden, ki ima dolžnost, varovati dobro ime podložnikov. Se vé, kaj se vse ne zgodi v imenu svobode! Saj omenjeni list obrekuje celó cerkveno avto-riteto, šibeniškega škofa! V št. 92. „Dal-mate“ je namreč čitati laž, da je brzojavko, na-menjeno novemu finančnemu ministru pl. Plenerju, podpisal tudi šibeniški škof. Mar misli drzni kle-vetnik, da naši škofje ne vedó, kdo je dr. Plener? Mar misli, da ne vedó, da je bil on vodja levece, tiste levece, ki je prekršila konkordat, uvedla brezversko šolo, katera kratko in malo pred-stavlja liberalni element Cislitvanije? Liberalna pre-drznost res presega že vse meje! — „Katol. Dal-macija“ piše: Klub tako zvane narodne stranke

onostran Velebita izbral si je za predsednika namesto pokojnega Vukotinovića g. Svetozara pl. Kuševića ter ob jednom sklenil, da se izbere za predsednika sabora g. Vaso Gjurgjević, kateri je nekoč v saboru trdil, da bi vsak njegov atom, če bi ga ssekali na atome, klical: „Ja sam Srbin!“ Vse kaže, da so na Hrvatskem „Srbi“ na krmilu!

(Iz Prage) 16. nov. V seji mestnega zbora dne 21. t. m. se je nadaljeval posvet o občinskem pro-računu za l. 1894. Dovolili so se sledeči prispevki: za Palackega spomenik 10.000 gld., za osrednjo šolsko matico 3000 gld., za Severočesko in Pošu-mavsko družbo po 300 gld., „Lidumilu“ 100 gld., za nakup obleke revne mladine. Sploh se je dovo-lilo za razne namene 45.000 gld. — V Kutni Hori se je predrl med Havličkovim in Svetojanskim trgom rov. Ljukno so hitro zasuli, da ne bi se zgodila kaka nesreča. Omenjeni rov je iz 13. stoletja. — 55 let že obstoji tukaj društvo za izpuščene jetnike, V tem času jih je bilo oskrbovanih 886. Popolnoma se jih je poboljšalo 202, 252 jih je šlo domov na prošnjo starišev ali sorodnikov, 372 se niso pobolj-šali, 38 jih je umrlo in ostaja v zavodu še 22 iz-puščenih jetnikov. — Karol Sokol, sin državnega poslanca je zopet v preiskavi; leti na njega sum, da je bil član tajnega društva „Omladina“. — V Johnovi tovarni za stroje v Tiefenbachu pri Jabloncu se je razpočila petarda. Sploh se govori, da so po-skusili napad anarhisti. — Za volitve v budjejeviško trgovsko zbornico so naredile češke stranke kom-promis, da lažje zmagajo. Kompromis je predlagal mladočeški poslanec Brolik. — V Duheovu bo-de sadil neki uradnik kineški čaj. Po njegovih poskusih je zemlja dobra, leži proti solncu in tudi premog jo nekoliko ogreva. — Tukaj je razširjena bolezen influenci slična. Mnogo ljudi za njo boleha in umira. Dne 24. t. m. je bilo v Pragi sami 34 pogrebov. Če se vračunajo pogrebi v predmestjih, bilo bi jih gotovo čez 50. — Novi vodja na češki tehniki, g. Ant. Vavra je sprejemal od novih akademikov ob-ljubo, da hočejo svoje dolžnosti vestno spolnovati. Neki Pavlouska, član „Akademického spolku čte-nárského“, je bil pri tej priložnosti od svojih tova-rišev liberalcev tepen. Da se reši, je moral zbežati v pisarno in odtod v spremstvu vodje samega in jednega profesorja domov. Tudi sad mladočeškega ščuvanja.

(Živinske kužljive bolezni.) Uradno se poroča z dne 27. t. m., da na Stajerskem ni nikacih živin-skih kužljivih bolezni.

(Umetni okvir), kaže sedaj po Ljubljani Italijan Marco Zanardo, doma iz Tezze pri Trevisu. Delal ga je dve leti. Stari mož, ki so mu tako oslabele oči, da ne more več delati, se živi s tem, da za darove kaže svoje zadnje umetniško delo.

Spominjajte se

„katoliškega sklada“

ob raznih prilikah!

Društva.

(Slovenski klub na Dunaju) ima drugi svoj večer v tej sezoni v dvorani L. Mitzko-ve re-stavracije „zum alten Schottenthor“ l. Schotten-gasse 7, v soboto 2. decembra t. l. Pri tem večeru bodo sodelovali gg. pevci in tamburaši slavnega akad. društva „Slovenija“. Za-četek ob 8. uri zvečer.

Telegrami.

Dunaj, 30. novembra. Odsek za izjemne naredbe vsprejel je z 12 glasovi proti 6 iz-jemno naredbo za Prago in okolico. Proti izjemni naredbi so glasovali Mladočehi, Jugo-slovani in nemški nacionalci.

Pariz, 29. novembra. Predsednik Carnot je naročil Spullerju sestavo nove vlade. Spuller je rekel, da mora poprej se posve-tovati s svojimi prijatelji.

Pariz, 30. novembra. Spuller je prevzel sestavo nove vlade. Raynal menda bode mi-nister notranjih stvari in Burdeaux pa fi-nančni minister.

50.000 goldinarjev je glavni dobiček ve-
like inomoške 50krajcarske loterije. Častite čitatelje
opozarjamo, da je žrebanje nepreklicno **6. dec. 1893.**

Tržne cene v Ljubljani

dne 29. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	7	55	Speh povejen, kgr.	—	64
Rež.	6	—	Surovo maslo,	—	82
Jedmen,	6	—	Jajce, jedno	—	3
Oves,	6	70	Mleko, liter.	—	10
Ajda,	8	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	60	Telečje	—	55
Koruz,	5	90	Svinjsko	—	56
Krompir,	2	14	Kostrunovo	—	36
Leča, hktl.	13	—	Pisaneč	—	35
Grah,	12	—	Golob	—	16
Fijol,	9	—	Seno, 100 kgr.	—	3 57
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	—	2 57
Mast,	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr.	—	7
Speh svež.	—	58	„ mehka,	—	5

Tuji.

28. novembra.

Pri **Maiten**: Hugon Neot; baron Born; Vogl, pred-
sednik; Just, Feilhuber, Gerhardus, Müller, Mandl, trgovci,
z Dunaja. — Fischer, trgovec, iz Prage. — Rohr, trgovec, iz
Segedina. — Lewin, trgovec, iz Berlina. — Cora iz Trsta.
— Samide s soprogo iz Amstetten-a. — Obreza Karol z Vrh-
nike. — Kregar Ivana iz Gracca. — Schwarz iz Novoga
Mesta.

Pri **Stonu**: Klinkhammer, gledališka igralka, iz Bero-
lina. — Fr. Thaler, posestnik, od sv. Egidija. — Lovšin,
župnik, s Holmea. — Pradoln iz Vidna. — Berti iz Inomosta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur mm
opazovanja		razkoma v mm	toplomera po Celziju		
7. u. zjut.	746 5	— 3 2	brezv.	megla	
29 2. u. pop.	745 1	0 0	sl. vzh.	jasno	0 00
9. u. zveč.	744 7	— 3 8	„	„	„

Srednja temperatura —4°0', za 48° pod normalom

Teodor Slabanja, srebrar v Gorici (Görz), ulica Morelli št. 17,

se priporoča prečast. duhovščini za na-
pravo **cerkvenih posod** in
orodij iz čistega srebra, alpaka
in medenine po najnižji ceni v naj-
novejših in lepih oblikah. Stare reči
popravim ter jih v ognju posrebrim in
pozlatim. — Da si morejo tudi manj
premožne cerkve omisliti razne cerkvene
stvari, se bodo po želji prečastitih p. n.
gospodov naročnikov prav ugodni pla-
čilni pogoji stali.

Ilustrovani cenik franko.

Pešilja vsako blago dobro spravljeno
in poštnine prosto. 3 36-33

587 1

Užaljenim srcem javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o
nenadomestljivi izgubi iskreno ljubljene soproga, oziroma očeta, gospoda

Antona Novak-a,

posestnika in gostilničarja v Štefanovi vasi,

katerega je Vsemogočni danes, dne 29. novembra, popoldne ob 3. uri, previdnega
s sv. zakramenti za umirajoč, v 54. letu starosti po kratki, mučni bolezni poklical
k Sebi v boljše življenje.

Pogreb bude v petek, dne 1. decembra, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v
Štefanovi vasi št. 25 na pokopališče pri Božjem grobu.

Sv. maše brale se bodo v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Štefanova vas pri Ljubljani, dne 29. novembra 1893.

Marija Novak, soproga. — Leopold, Frano, Anton, sinovi. —
Marija, Ana, hčeri.

Franc Košak,

Minka Košak roj. Gusell

poročena.

Grosuplje,

Škofja Loka,

dne 29. novembra 1893.

Namesto drugega naznanila.

586 1

Lekarna Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

Marijacejske kap- ljice za želodec

zdavno preverjeno in
znano zdravilo s čvr-
stilnim in krepilnim
vplivom pri motenem
prebavljenju, pri
krču v želodcu in
zabasanju.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld.,
5 tucatov samo 8 gld. 202 30

Kovert s firmo

Katoliška Tiskarna

po nizke ceni.

583 3-2

Zahvala in priporočilo.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da bodem svojo obrt do sedaj v
Spitalskih ulicah št. 7 z dnem 1. decembra nadaljeval v

Kolodvorskih ulicah šte. 24 v Zoppitschevi hiši.

Zahvaljujem se svojim dosedanjim odjemalcem in naročnikom najtoplejšje
ter prosim tudi za bodočnost izdatne naklonjenosti.

Dobival se bude

dvakrat na dan svež okusen kruh

istotako izvrsten ržen kruh, dalje različen kruh na vago po najnižjih
cenah.

Pekel bodem tudi vsaki dan ob 7. uri domač kruh; na željo
pošiljal ob poljubnem času kruh na dom. Velepoštovanjem

Jakob Velkavrh.

pekovski mojster.

577 3-2

Razglas

Da se zagotovi hrana in pripraga odgnancem pri odgonski
postaji v Ljubljani za 1894. leto, vršila se bude v sredo dne
6. decembra t. l. od 10—12. ure dopoldne pri tukajšnjem uradu

minuendo licitacija.

K tej licitaciji vabijo se podvzetniki s pristavkom, da je udeležiteljem
50 goldinarjev varščine položiti.

Magistrat ljubljanski kot odgonska postaja,

dne 24. novembra 1893.

Žrebanje že
v sredo!

Inomostske srečke
à 50 kr.

Žrebanje že
v sredo!

Glavni dobiček **50.000** goldinarjev.

(58 19—15)

Srečke à 50 kr. priporoča J. C. MAYER.

Dunajska borza.

Dne 30. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 55 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 " 25 "
Zlata renta 4%, davka prosta	117 " 65 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 " 35 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1004 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	342 " 50 "
London, 10 funtov strl.	124 " 35 "
Napoleonondor (20 fr.)	9 " 92 1/2 "
Casarski cekini	5 " 88 "
Nemških mark 100	61 " 10 "

Dne 29. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld. 75 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	93 " 90 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	144 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 " 50 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	198 " 50 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 40 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " — "
Kreditne srečke, 100 gld.	197 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	68 " 50 "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	137 gld. 50 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	70 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	59 " — "
Ljubljanske srečke	24 " 25 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2885	— " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	102 " 50 "
Papirnih rubeljev 100	131 " 50 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.